

“Ik zit daar niet voor mijn eigen ego, hoewel sommigen dat denken”

Hij heeft er net een uitzending van *Goedemorgen Nederland* op Radio 1 op zitten. Zonder een van z'n beroemde pakken. Radio is meer sferisch, knusser dan televisie en laat veel meer aan de verbeelding over. En een camera vergroot alles tien keer uit. Hij heeft nu eenmaal die donkere ogen, dus als hij op televisie geconcentreerd kijkt, dan denkt men dat hij z'n geïnterviewde te grazen wil nemen. De eerste keer dat hij de grond in werd geschreven vond hij dat op z'n zachtst gezegd niet leuk, maar het hoort erbij. Je zou er een psycholoog op los moeten laten, wat in veel gevallen geen slecht idee zou zijn volgens hem, maar veel presentatoren zijn eigenlijk verlegen. KRO-anchorman Sven Kockelmann lacht er bij.

“Mijn eerste vraag is bedoeld om de mediatraining die mijn gast heeft gehad van tafel te vegen”

Annemiek Schrijver & Maud Berger

Als kind wilde hij al televisiejournalist worden. Journalist of presentator? De een kan niet zonder de ander bij Sven: “Zet me niet op een showtrap, want daar donder ik vanaf. Ik ben een presenterende journalist vind ik zelf.” En dat hij ook journalistiek bedrijven kan zonder schijnwerpers heeft hij bewezen bij de krant. En als verslaggever voor *Brandpunt* en *Netwerk*. Lang was Kockelmann ook bureau-redacteur voor *Achter het Nieuws*,

voor *Kenmerk* van de IKON en voor *Reporter*. Presenteren doet hij pas vanaf 1999.

En hoe journalistiek moet het hem in dat geval zijn? “*Goedemorgen Nederland* op televisie heb ik ook gedaan en dat was hartstikke leuk. Toen ik er kwam werken, was het heel luchtig, maar het laatste seizoen werd het een mengeling van het nieuws van de dag en van het lichtere genre. Dus kwam ook Herman van Veen met zijn nieuwe CD, of Mart Smeets over zijn serie *Avondetappes* voor de Ronde van

Frankrijk. Dat hele palet vond ik hartstikke leuk. Mensen kennen mij de laatste tijd weer als die scherpe interviewer, maar ik heb jarenlang veel persoonlijker vraaggesprekken gevoerd.”

Ouderwets

Ja, het afgelopen seizoen zagen we Sven Kockelmann in *Oog in Oog*, het confronterende interviewprogramma dat hem al zo lang voor ogen stond. Kockelmann koestert een grote liefde voor wat hij noemt de Angelsaksische manier van journalistiek bedrijven.

Scherp, confronterend, soms met een knipoog. Eerlijk, maar wel spannend: “Ik ben ouderwets. Journalisten maken deel uit van de ‘checks and balances’ van de democratie, dus die hebben ook de taak om te toetsen of mensen met invloed doen wat ze zeggen en beloven. Dat type interview was er niet meer. In de jaren ‘80 hadden we Ad Langebent bij de KRO en Jaap van Meekren bij de AVRO. Mooi dat het genre met *Oog in Oog* terug is. En niemand anders doet dat op dit moment.” Daar denkt ondergetekende iets

anders over, want ik mocht in de jury zitten van de Sonja Barend Award en ik werd juist zo getroffen door de overeenkomst tussen sommigen van de genomineerden. *Pauw en Witteman* bleven hun beschuldiging ten aanzien van de directeur van het Hofnarretje - dat hij de misstanden allemaal allang had moeten weten - maar herhalen. En Sven verweet de extreemrechtse voorvrouw van Frankrijk, Marine Le Pen, het gedrag van haar vader en van haar zus. Is dat niet juist die Hollandse doorzucht van beweren in plaats

van vragen die niets nieuws oplevert? Was Peter R. de Vries wellicht met meer onthullende uitspraken gekomen als Sven niet een paar keer had gezegd dat er allerlei kritiek op hem zat aan te komen? “Ik bereid mij dagen, soms weken voor en mijn toon is echt anders dan bij *Pauw & Witteman*, *De Wereld Draait Door*, *Nieuwsuur* of *Buitenhof*. Ik zeg niet dat ‘t beter of slechter is, maar als je elke dag een talkshow maakt - wat ik jarenlang dus gedaan heb - dan kun je niet zo scherp details invullen als ik. ▶▶

» Ik probeer het verhaal van mensen met invloed te toetsen, hun nieren te proeven om zodoende te checken of het verhaal klopt.”

Ergeren

Recensies waarin staat dat Kockelmann zich niet goed heeft voorbereid, komen harder aan dan de stukjes-schrijvers die beweren dat hij niet sympathiek is. Want hoezo is dat laatste een criterium? Juist dat is heel erg Nederlands: “Wij zitten zo in een je en jij-cultuur en zijn wars van autoriteit en deskundigheid. *Likeability* is niet alles, maar die wens om door iedereen geliefd te zijn, staat hier zo hoog in ons vaandel. Men keek vroeger juist naar Sonja om zich kapot te ergeren, maar daar hoor je niemand meer over. Trouwens, na de peiling over de uitzending met Peter R. de Vries bleek kijkend Nederland meer op onze hand te zijn dan op de zijne.”

“En dat ik me niet heb voorbereid, is wel heel makkelijk om te zeggen. De documentatie ligt op tafel. Die zit alleen zo in mijn hoofd dat ik er bijna nooit naar hoeft te kijken en het contact met mijn gast houden kan.” En het is niet bij voorbaat Kockelmanns bedoeling om zijn gast bij de enkels af te zagen. Ook is het niet zo dat hij er altijd van uit gaat dat zijn gast niet eerlijk is: “Helemaal niet, maar ik bel rond. Als ik de president-directeur van Shell aan tafel heb en die zegt dat maatschappelijk verantwoord ondernemen en ethisch zakendoen heel hoog in het vaandel staan, en ik lees rapporten van allerlei organisaties dat Shell geld geeft aan rebellen die daar wapens voor kopen waarmee ze een dorp van zestig mensen hebben uitgemoord, dan wil ik weten hoe dat zich tot elkaar verhoudt. Mijn eerste vraag is bedoeld om de media-training die mijn gast heeft gehad

“Die wens om door iedereen geliefd te zijn, staat hier zo hoog in het vaandel”

van tafel te vegen. Daar houd ik van.” Maar werkt die methode ook? “Als mijn gast geen antwoord geeft of moeite heeft met formuleren, zegt dat net zoveel, of misschien nog wel meer dan een helder betoog. Ik zit daar niet voor mijn eigen ego, hoewel sommigen dat denken. Ik zit daar in een rol. Aan Le Pen heb ik gevraagd of ze een fasciste is. Zij is heel populair bij mensen die de Holocaust ontkennen. Een hele charmante, eloquente, flexibele en handige politica. Het feit dat ze niet zegt: ‘U hebt volkomen gelijk, ik heb een hele hoop nazi’s in mijn partij’, betekent nog niet dat ze de waarheid spreekt. En dat zie je toch aan haar! Ze kan president van Frankrijk worden. Ik had niet de verwachting dat ze huilend over tafel zou gaan liggen en zou bekennen dat ik groot gelijk had, maar soms zijn de vragen belangrijker dan het antwoord. Hoe zo iemand denkt, is echt heel gevaarlijk!”

Bang

Sven Kockelmann maakt zich zorgen over Nederland en Europa: “De poli-

tieke stabiliteit is overall zoek. Politici in charge zijn niet meer in staat om oplossingen te bieden en zijn bang voor opkomende partijen die vaak populistisch genoemd worden en dat is niet verstandig. En als je de vooruitzichten ziet dan komen we in een jarenlange recessie terecht. Dat levert een potentieel kruisvat op. Je mag hopen dat we niet in een Weimarchtige toestand belanden. Het marktdenken heeft z’n grens bereikt en we zullen met z’n allen bescheidener moeten worden.” Misschien zal die teloorgang ook winst kunnen opleveren en kunnen we leren bescheidener te zijn. Momenteel komt Sven zeer geregeld in Zwitserland omdat zijn geliefde daar woont. “De natuur is leuk in Aerdenhout tot het moment dat de edelherten ons gazon komen begrazen. Dat is zo decadent aan Nederland en dat vind ik fijn aan die Zwitsers, die hebben veel meer eerbied voor het bestaan.” Zelf heeft hij dat ontzag ook. En de ervaring dat met deemoed, vertrouwen en achting voor dat wat we niet

kunnen waarnemen, veel goed kan komen. Maar zijn journalistieke rol is controlerend. Als in een kat en muis-duel. Hoewel ook ernstig: “Wij journalisten hebben een controlerende taak in die haperende democratie. Als kind had ik daar al enige ‘Ahnung’ van. Maar de afgelopen jaren moest het allemaal leuk zijn op televisie. Dus is het fantastisch dat de KRO het lef had om *Oog in Oog* te plaatsen. Tegen alle

geluiden in dat dat radio op televisie zou opleveren. Want dat is het niet. Kijk zelf maar naar die spanning. En er komt een nieuwe serie vanaf het voorjaar.”

Meegeven

Hij voelt zich thuis bij de KRO, maar is wel van zichzelf. Dus haat hij de commerciële omroep niet, want zie maar eens in Amerika waar de grootste journalistieke doorbraken en successen zijn geboekt. Dus nog geen voorlichterbaan voor hem. Wat Kockelmann wil, is “op grond van onderzoek uit te mogen leggen hoe de wereld in elkaar zit en op die manier de kijker iets mee te kunnen geven, zodat hij de wereld in perspectief weet te plaatsen.” Hij kijkt blij terug op de gesprekken met Moszkowicz, Wiegel, Knoops en met Freek. En maar een paar uitzendingen waren saaier: “Soms ligt het aan mij, soms aan de gast. Het is wel een topsport half uur. Maar bij Moszkowicz zat alles erin. Hij is heel geestig, kan tegen een stootje en plaagt terug. Ik vind ‘t prima als iemand boos op mij wordt. Waarom niet?” *Oog in oog, Brandpunt, Goedemorgen Nederland radio*. Wat valt er nog te winnen? Wanneer gaat Kockelmann echt Svennen? “Hahaha, ik geef toe dat ik soms wat opener kan zijn met doorvragen op: waarom ben je dan zo boos? Ja, het kan misschien wat persoonlijker. Maar het is maar een half uur hè!” En wanneer is zo’n half uur dan geslaagd? Als je zo kritisch mogelijk

“Ik vind ‘t prima als iemand boos op mij wordt. Waarom niet?”

bent geweest of juist als er een antwoord komt dat je niet verwacht had? “Het laatste. Je kunt me niet verwijten dat ik genoeg neem met een eerste antwoord. Maar misschien moet ik nog duidelijker maken waarom ik het zo doe en niet alleen maar zo ben. Dat het een rol is.” Zou het bijvoorbeeld een idee zijn als Kockelmann zijn kijker in de schminkkamer medeplichtig maakt? Dat hij aan de camera vertelt dat hij zich zorgen maakt over de democratie, het milieu of onze moraal en voorstelt dat hij nu in zijn rol van verontruste voor het komende half uur met ons op pad gaat als onze woordvoerder? Of dat hij achter de schermen tegen Peter R. zegt: ‘Ik heb weliswaar enorme bewondering voor je, maar ik wil straks wel dat en dat weten...?’ Sven mijmert erover en lacht dan: “Ik ga erover nadenken voor het komende seizoen. Er is zelfs een iPhone app over mijn *Oog in Oog* met Peter R., maar dat was niet de bedoeling. Zo’n aflevering met Shellman Dick Benschop die veel minder bekeken is, vind ik veel meer aan ons doel beantwoorden. Die zien we worstelen met dat maatschappelijk verantwoord ondernemen. En die worsteling is prachtig. Dat is ook mooie televisie. Zeg nou zelf. Ach ja, het verschil tussen wat de buitenwereld van me vindt en wie ik werkelijk ben, is tamelijk groot. Maar is dat erg? Het hoort erbij.” ■

